

ΙΟΣ

ΑΡΩΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

*Αρχαίος βράχος
γεφυρώνοντας
διανόηση της δύσης
αίσθημα της ανατολής
ορίζει κέντρον λευτεριά
στον κύκλο των Κυκλάδων.*

(Δ. Γαβαλάς, Νήσος Ίος)

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΜΑΙΡΗ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ - ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Αρχαιολόγος-Φιλολόγος
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΑΝΝΑ Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ



Αστραφτερή και πολύτιμη η Ίος ή Νιος, μυρίζει φρεσκάδα. Της την χαρίζουν, αναμφίβολα, οι χιλιάδες νέοι και νέες που κατακλύζουν το νησί, καθώς αποτελεί έναν από τους τέσσερις παγκοσμίως τόπους συνάντησης της νεολαίας, αλλά και οι πρωτοποριακές και καινοτόμες ιδέες του δημάρχου και των άλλων μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Πόλο έλξης για όλους τους επισκέπτες, ανεξαρτήτως ηλικίας, κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης κι ενδιαφερόντων, αποτελούν οι 46 ονειρεμένες παραλίες της. Από τα 87 χλμ. ακτογραμμής, τα μισά περίπου είναι αμμουδιές: μεγάλες, μικρές, σε ευθεία γραμμή ή ημικυκλικές, με ναζιάρικα κολπάκια, με χοντρή ή λεπτή άμμο, με άμμο σαν πούδρα, με βοτσαλάκια σε άπειρους χρωματισμούς και σχήματα, χρυσαφένιες αμμουδιές που κορώνουν στο κάμα του ήλιου. Τα νερά κρυστάλλινα και λαγαρά σε όλες τις αποχρώ-



σεις του μπλε (κοβαλιτίου, τυρκουάζ, νουάρ) σπάζουν προκλητικά στην ακτή προσκαλώντας στην υδάτινη αγκαλιά τους και τον πιο αναποφάσιστο. Ύμνο σ' αυτά τα νερά, που στραφαλίζουν όλο παιχνίδια στο φως του ήλιου κι ασημίζουν όλο γοητεία στο φως του φεγγαριού, αποτελεί η ταινία «**Απέραντο Γαλάζιο**» του **Λυκ Μπενσόν**, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας γυρίστηκε στο μαγευτικό **Μαγγανάρι**.

Είναι απίθανο ανάμεσα στις τύσες παραλίες να μη βρει ο επισκέπτης τουλάχιστον μία, όπως την είχε φανταστεί. Με τον πολύ καλά ενημε-

ρωμένο χάρτη, που διανέμεται δωρεάν από το Δήμο Ιητών, μπορεί να εξερευνησει τον παράλιο πλούτο του νησιού, άλλοτε χρησιμοποιώντας αυτοκίνητο ή μηχανή, άλλοτε κάποιο πλωτό κι άλλοτε τα πόδια του, που θα τον οδηγήσουν μέσα από μονοπάτια σε παραλίες μοναδικές.

Πολυσύχναστη και θορυβώδης, αλλά και εκπληκτικά όμορφη, όπως τα εκατοντάδες νεαρά παιδιά που της χαρίζουν την ικμάδα της νιότης τους είναι η παραλία του **Μυλοπότα**, σε απόσταση αναπνοής από τη Χώρα και προστατευ-



Από τα πιο εντυπωσιακά φυσικά λιμάνια είναι αυτό της Ίου. Ασφαλές αγκυροβόλιο εδώ κι αιώνες.

Ταβέρνα «Δράκος» στην άκρη του μόλου στο Μυλοπότα. Εξαιρετικό ψάρι, αλλά και παραδοσιακά νιώτικα φαγητά.





Γλυκό νανούρισμα το σπάσιμο του κύματος στην
άμμο. Μαγγανάρι.



μένη από τον βορεινό άνεμο. Προστατευμένη επίσης είναι και η παραλία του **Γιαλού**, δίπλα στο λιμάνι, τιμημένη με γαλάζια σημαία, όπως και η γειτόνισσά της η γλυκύτατη **Τζαμαρία**. Περισσότερο εκτεθειμένη στη manía του βοριά, αλλά συναρπαστική λόγω των απίθανων σχηματισμών που έχουν τα βράχια της είναι και η παραδιπλανή **Κουμπάρα**.

Γοητευτικότατο κι επικίνδυνο στο να το ερωτευθείς είναι το **Μαγγανάρι** στο νότιο μέρος του νησιού, με τους τρεις κόλπους που χωρίζονται με άμμο, που βγάζει γλώσσα στη θάλασσα. Στο Μαγγανάρι μπορεί να φθάσει κανείς με σκάφος ή με καΐκι, αλλά και από το δρόμο που άνοιξε τελευταία. Η απόσταση από τη Χώρα δεν είναι μικρή κι ο δρόμος έχει πολλές στροφές, αλλά η εμπειρία μιας βουτιάς στο απόλυτο γαλάζιο σε κάνει πρωταγωνιστή της ταινίας που έχει την προσωπική σου υπογραφή. Συναρπαστική είναι η εμπειρία της πολύωρης, ομολογουμένως, πεζοπορίας από το Μυλοπότα στο Μαγγανάρι, καθώς ο περιπατητής μένει ενεδός

εμπρός στα εκπληκτικά γλυπτά της φύσης. Πετρώματα πολύ παλιά, από τα αρχαιότερα της Ευρώπης, σμιλεμένα από το γλύπτη άνεμο κάνουν τη φαντασία να χορεύει σε ρυθμούς ξέφρενους και να δημιουργεί δράκους, αρπακτικά πουλιά, άγρια ζώα.

Οι παραπάνω παραλίες, καθώς και οι δύο στα ανατολικά του νησιού, της **Αγ. Θεοδότης** και της **Ψάθης**, είναι οργανωμένες (εκτός από την Τζαμαρία) και τίποτε από τα αναγκαία δεν θα λείψει από αυτόν που θα τις επισκεφτεί. Αξίζει να αναφερθεί το εξαιρετικό νιώτικο φαγητό που μπορεί κανείς να γευθεί στην ταβέρνα «**Ο Δράκος**» στο Μυλοπότα, στην άκρη του μόλου, στην «**Αλωνίστρα**» στην Ψάθη και στον «**Πολύδωρα**» στην Κουμπάρα.

Μονοπάτια ή βατός χωματόδρομος οδηγούν σε μοναδικές επίσης παραλίες σε κάθε πλευρά του νησιού. Ένα τέτοιο μονοπάτι ξεκινά πίσω από το πανέμορφο εκκλησιάκι της **Αγ. Ειρήνης** με τους δύο τρούλους και τα δύο καμπαναριά, χάριμα οφθαλμών για όποιον μπαίνει ή βγαίνει

Άποψη του Γιαλού δίπλα στο λιμάνι. Νερά διαυγή. (Κάτω)

Από τους μύλους της Χώρας αρχίζει ο δρόμος του Επάνω Κάμπου που οδηγεί στην ονειρεμένη παραλία της Αγ. Θεοδότης. (Δεξιά)





Συναρπαστική εμπειρία μια βουτιά
στα τουρκουάζ νερά της παραλίας όπου
γυρίστηκε η ταινία «Απέραντο Γαλάζιο» του
Λυκ Μπενσόν.





από το λιμάνι, και καταλήγει μετά από ένα ει-
κοσάλεπτο περπάτημα στο παραλιάκι του **Βαλ-
μά**. Για εκείνους που το περπάτημα θεωρείται
κακή συνήθεια, στο Βαλίμα καταλήγει βιασ-
χωματόδρομος που ξεκινά από τη Χώρα. Μια
βουτιά στα καταγάλανα νερά αναζωογονεί το
πυρωμένο από τον ήλιο δέρμα, που δροσερό
πια αναζητεί και πάλι την ηδονή των καυτών
αχτίνων. Το αίσθημα ευδαιμονίας ολοκληρώ-
νεται στο ταβερνάκι της κ. **Ειρήνης** (Πλακιώ-
τη) που μαζί με την κόρη της, **Κατερίνα**, ανα-
λαμβάνουν να δροσίσουν τον εσωτερικό κόσμο
του επισκέπτη με ντόπιο κρασί, μπίρα, ούζο
ή τσίπουρο, ό,τι πρέπει για συνοδεία στα κα-
λομαγειρεμένα τους φαγητά. Σ' αυτό το χαρι-
τωμένο ταβερνάκι γεύτηκα το τραγανό γλυκό
καρπούζι με κουνουάρι, δεμένο με υπέροχο
θυμαρίσιο μέλι για το οποίο φημίζεται η Ίος,
που είχαν την καλοσύνη να μου προσφέρουν οι
δύο κυρίες και να με εντυπωσιάσουν με το τυ-
πικό της ομηρικής φιλοξενίας, που ακολούθη-
σαν κατά γράμμα: να με υποδεχθούν εγγάρδια,

να με φιλέσουν, κατόπιν να με ρωτήσουν ποια
είμαι κι από πού έρχομαι και τέλος η Κατερί-
να να μου προσφέρει και το αυτοκίνητό της για
να κινηθώ πιο άνετα στο νησί. Καθώς φαίνεται,
για αρκετούς ντόπιους η ομηρική φιλοξενία
αποτελεί πληροφωρία αποτυπωμένη στα γονί-
διά τους. Βλέπετε, είμαστε στο νησί του **Ομή-
ρου**, στο νησί που κατά μεν τον Στεφ. Βυζάντιο
γεννήθηκε ο υμνητής του κλέους των αθανάτων
ανδρών κατά δε τον Στράβωνα (I, 484) και τον
Πλίνιο (IV, 23) ετάφη.

Αλλά ας ξαναγυρίσουμε στις μικρές και
στις μεγαλύτερες γαλάζιες αγκαλιές του νη-
σιού. Παραλία **Κολιτσάνοι**, πολύ κοντά στη
Χώρα, στο δρόμο προς το Μυλοπότα. Μια πι-
νακίδα μας πληροφορεί για το ακριβές σημείο
όπου θα στρίψουμε δεξιά. Αφήνουμε το μετα-
φορικό μας μέσο σε ένα πλάτωμα κι από εκεί
ένα μικρό μονοπάτι μας οδηγεί στο γλυκό κολ-
πάκι. Μονοπάτι οδηγεί και στο «**Αυλάκι του
Παπά**», εκπληκτική παραλία με σμαραγδένια

**Το εντυπωσιακό Μαγγανάρι με τα λαγαρά νερά και τη χρυσαφένια άμμο. (Κάτω)
Η υπέροχη παραλία του Καλάμου στα ανατολικά του νησιού είναι ιδανική για
υποβρυχίες αναζητήσεις. (Δεξιά)**







ΟΜΗΡΟΣ & ΙΟΣ



Ο φημισμένος περιηγητής του 2^{ου} αι. μ.Χ. Πausanίας αναφέρει πως στον πρόναο του μεγάλου ναού στους Δελφούς είδε, ανάμεσα σε αξιώματα ωφέλιμα που τα έγραψαν άνθρωποι σοφοί, και μια χάλκινη εικόνα του Ομήρου σε στήλη και διάβασε το χρησμό που λένε πως δόθηκε στον Όμηρο: «ευτυχισμένη και κακότυχε, γιατί και για τα δυο έχεις γεννηθεί | ζητάς την πατρική σου γη, αλλά υπάρχει για σένα μητρική μόνο, όχι πατρική γη: | είναι η νήσος Ίος, η πατρίδα της μητέρας σου, η οποία θα σε δεχθεί όταν πεθάνεις. | Φυλάξου όμως από το αίγισμα των μικρών παιδιών».

Οι κάτοικοι της Ίου, αναφέρει ο Πausanίας, δείχνουν στο νησί τους και τον τάφο του Ομήρου και σ' άλλο μέρος τον τάφο τη Κλυμένης, που ήταν η μητέρα του.

Παρακινημένος περισσότερο από ματαιοδοξία και λιγότερο από πάθος για τον ποιητή, ο Ολλανδός υποπλοίαρχος στην υπηρεσία του ρωσικού στόλου κόμης Heinrich Leonard Pasch van Krienen, αφού διενήργησε το 1771 βιαστική αρχαιολογική έρευνα, ανακοίνωσε πως εντόπισε τον τάφο του ποιητή στη θέση Πλακωτός, όπου έχει εντοπισθεί νεκροταφείο. Ωστόσο τα ερείπια που κατέδειξε ανήκουν

νερά (πολλοί έρχονται έως εδώ και κατασηκωνώνουν), κοντά στην υπέροχη παραλία του Καλάμου και στην άλλη με τον εντυπωσιακό περιβάλλοντα χώρο, τις Τρεις Κλεισιές, ανατολικά-νοτιοανατολικά.

Εντυπωσιακές είναι και οι παραλίες **Κλήμα, Πικρί Νερό, Μανούσου, Πέππα και Τρουπητή**, στα δυτικά, μόνο που η πρόσβαση σ' αυτές γίνεται με πλωτό μέσο, σκάφος ή καΐκι. Από το λιμάνι το καλοκαίρι φεύγουν καθημερινά καϊκάκια από τις 11.00 π.μ. κι επιστρέφουν αργά το απόγευμα στις 18.00 μ.μ. εκτελώντας δρομολόγια για τις παραλίες αυτές. Αν μάλιστα προτιμήσει κάποιος το ιπποπόρο *Leigh Browie*, θα μπορεί να λέει ότι έκανε απόβαση στο Πικρί Νερό με πειρατικό ... σκάφος (οπότε πρέπει να ντυθεί αναλόγως)!

Με πλωτό μέσο προσεγγίζει κανείς και τις βορειοδυτικές παραλίες **Γλυφάδα, Διαμυδιά, Λορέτζαινα** που συμβάλλουν εξίσου με την παρθενική τους ομορφιά στο μεγάλο κεφά-

λαιο της Ίου που είναι οι πεντακάθαρες γαλαζοπράσινες θάλασσες και οι χρυσαφένιες αμμουδιές.

Η φημισμένη κι ως εκ τούτου πολυσύχναστη παραλία του Μυλοπότα. Στη λιμνοδεξαμενή, πάνω από την παραλία, χωρητικότητας 250.000 κ. μ. που δέχεται τα νερά της βροχής από μια λεκάνη απορροής, ο Δήμος ετοιμάζει πάρκο μεσογειακών φυτών και καταφύγιο πουλιών μαζί με παρατηρητήριο. (αριστερά)


Πλάκες. Μια ακόμα απίστευτης ομορφιάς παραλία στα ανατολικά του νησιού.

Παραλία Καμπάκι στα ΒΔ του νησιού. Θυμάρι κι αλμύρα, να η μυστική συνταγή του εξάισιου νιώτικου μελιού.

σε πύργο ελληνοιστικής εποχής. Η θέση πάντως είναι εκπληκτική και ο Δήμος Ίου έχει διαμορφώσει ένα μικρό μονοπάτι κι ένα αϊθριο. Από τη βίγλα αυτή η θέαση των γειτονικών νησιών, της Νάξου, της Ηρακλείας, της Αμοργού, που θαρρείς πως θα απλώσεις το χέρι σου και θα τ' αγγίξεις, σε κάνει ευτυχισμένο. Επιπλέον, από το σημείο αυτό ξεκινά κωματόδρομος καλής βατότητας που οδηγεί στην ωραία παραλία του Πλακωτού.

Όπως και να 'χει, είτε είναι θαμμένος εδώ είτε σε άλλο σημείο του νησιού, ο φημισμένος λυράρης εμπνέει πράξεις ποιητικές, όπως οι γιορτές πολιτισμού που οργανώνονται κάθε χρόνο και φέρουν την ονομασία «Ομήρεια».



A large, white, three-dimensional sculpture of a human profile in silhouette, facing right. The sculpture is mounted on a white wall. Through the opening of the profile, a coastal town with white buildings and blue domes is visible, situated on a hillside overlooking a blue sea. In the background, there are mountains under a clear blue sky. The foreground shows a stone-paved area.

Παιχνίδι της
φωτογράφου. Το
«ανθρωπάκι» του Γ.
Γαΐτη, ένα τεράστιο
γλυπτό έξω από
το Μουσείο Γαΐτη-
Σίμωση, συνομιλεί
με τα σπίτια, τα
εκκλησάκια, το λόφο,
τα βράχια της Ίου ...



ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΚΑΡΚΟΥ

Το άλλο μεγάλο κεφάλαιο της Ίου είναι ο **Σκάρκος**, η «φωνή» των προγόνων σ' αυτή τη γη που μένει αιώνες ίδια. Ο λόφος στο μέσον του Κάτω Κάμπου και κοντά στο λιμάνι είναι περίοπτος κι εντυπωσιακός. Όταν η προϊστοραμένη της ΚΑ' Εφορείας Κυκλάδων Μ. Μαρθάρη τον είδε από ψηλά, από το Κάστρο της Χώρας, κατάλαβε πως πρόκειται για σημαντική αρχαιολογική θέση, κάτι που της επιβεβαίωσε πολύ γρήγορα η πληθώρα των επιφανειακών ευρημάτων της Πρώιμης εποχής του Χαλκού. Στη συνέχεια, έκανε, όπως μου είπε, μια δοκιμαστική τομή που απέδειξε ότι ο λόφος ήταν πράγματι θέση οικισμού της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου. Λίγα χρόνια αργότερα άρχισε να τον ανασκάπτει κι έφερε στο φως το 1/3 από τα 11 στρέμματα που ήταν συνολικά αναδεικνύοντας με τον καλύτερο τρόπο τη ζωή των προϊστορικών κατοίκων της Ίου που μεγαλούργησαν σ' αυτό το λόφο κατά την 3^η χιλιετία π.Χ.

Μέχρι σήμερα ό,τι γνωρίζαμε για τον κυκλαδικό πολιτισμό, τον πολιτισμό της 3^{ης} χιλιετίας το γνωρίζαμε κυ-

ρίως από νεκροταφεία που ανασκάφηκαν σε διάφορα κυκλαδονήσια. Στο Σκάρκο βρέθηκε **οικισμός**. Και το κυριότερο: βρέθηκε σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης. *«Είναι πρωτοφανές, μου είπε χαρακτηριστικά η κ. Μαρθάρη, ότι σώζονται σε ύψος δύο ορόφων τα κτήρια, τα οποία έχουν πόρτες, παράθυρα, κασέλες χτιστές, κλίμακες, κόγχες, ερμάρια, που μας επιτρέπουν να σχηματίσουμε εικόνα για την αρχιτεκτονική και την κοινωνία των μέσων της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ. Η συνοικία αποκαλύφθηκε στα ανατολικά του λόφου κοντά στην κορυφή του και τμήματα κτηρίων στα δυτικά προς την πλευρά του λιμανιού. Ο οικιστικός ιστός είναι πυκνός και η πολεοδομική οργάνωση περικεντρική. Ο οικισμός μεγάλωνε με την κατασκευή νέων κτηρίων που προσετίθεντο στη συνέχεια των παλαιότερων. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνταν οικοδομικές νησίδες, τα κτήρια των οποίων χωρίζονταν μεταξύ τους με διπλότοιχους. Ανάμεσα στις νησίδες παρεμβάλλονται δρόμοι πλάτους ως 2 μ. και τετράπλευρες πλατείες».*

Η οικιστική αυτή ορ-

Ο εντυπωσιακός πρωτοκυκλαδικός οικισμός με την περικεντρική πολεοδομική οργάνωση.



γάνωση μου έφερε στο νου την αντίστοιχη του οικισμού της Χώρας η οποία, ειρήσθω εν παρόδω, έγινε πάνω στα ερείπια της Αρχαίας Πόλης, της πόλης των αρχαίων χρόνων δηλαδή (6^{ος} αι. π.Χ.).

Ζήτησα από τον Αντιδήμαρχο κ. Βολικάκη να με συνοδεύσει. Ανταποκρίθηκε με περισ-

>> Είναι πρωτοφανές, ότι σώζονται σε ύψος δύο ορόφων τα κτήρια, τα οποία έχουν πόρτες, παράθυρα, κασέλες χτιστές, κλίμακες, κόγχες, ερμάρια, που μας επιτρέπουν να σχηματίσουμε εικόνα για την αρχιτεκτονική και την κοινωνία των μέσων της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ...

σή ευγένεια και καλοσύνη. Του χρωστώ ένα μεγάλο ευχαριστώ. Ξεκινήσαμε λοιπόν από τη Χώρα για το Σκάρκο ακολουθώντας το μονοπάτι που αρχίζει από την πλατεία Ιω. Γ. Στίνη (συγκεκριμένα από το ΚΑΠΗ). Το μονοπάτι μέχρι το Σκάρκο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέ-



ΦΩΤ. ΥΠΠΟ - ΚΑ ΕΠΚΑ



Αρχαιολογικό Μουσείο. Θεματοφύλακας μιας πανάρχαιας κληρονομιάς από το 3000 π.Χ.

ρον καθώς είναι στρωμένο με σχιστόπλακες και διασχίζει την εξοχή της Χώρας. Περνάμε ανάμεσα από κήπους με ζαρζαβατικά, από χαλάσματα, αγροικίες που δεν χρησιμοποιούνται πια και υπέκλυψαν στον πανδαμάτορα χρόνο και από στάνες με αμνοερίφια, βασικό είδος διατροφής των σημερινών, όπως και των προϊστορικών κατοίκων της Ίου, το κρέας των οποίων είναι νοστιμότατο. Εκλεκτά κι ως εκ τούτου ονομαστά, είναι και τα τυριά της Ίου, το λευκό κεφαλοτύρι, αλμυρό και πικάντικο ή πιο ήπιες γεύσης, το «ξινό», ένα μαλακό λευκό τυρί που συνοδεύει θαυμάσια τη νιόπικη σαλάτα, το «σκατώρι», μείγμα τυριών, μυζήθρας κι αρωματικών, ιδιαίτερα εύγευστο και η γλυκιά μυζήθρα. Πολλές ταβέρνες και ιδιαίτερα η ταβέρνα «Βιλαέτι» στον

Επάνω Κάμπο προσφέρει την ευκαιρία να διαπιστώσει κανείς του λόγου το αληθές.

Μετά από είκοσι λεπτών ευχάριστης κατάβασης φθάσαμε στο Σκάρκο. Το μονοπάτι συνεχίζει, κυκλώνει τον αρχαιολογικό χώρο, περνάει ανάμεσα από αλώνια παλιά, τα οποία θα πρέπει με κάποιον τρόπο να αναδειχθούν και από ξερολιθιές, αυτά τα ευφυή κατασκευάσματα των νησιωτών για να κρατήσουν το χώμα και καταλήγει στο λιμάνι. Για όσους επιθυμούν να φθάσουν στο Σκάρκο ξεκινώντας από το λιμάνι υπάρχει χωματόδρομος καλής βατότητας μέσα από το ρέμα, ο οποίος στο προσεχές μέλλον θα πλακοστρωθεί.

Ο αρχαιολογικός χώρος είναι από τους ωραιότερους που έχω δει. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο πως στις

12/06/2008 το έργο ανάδειξης του από την ΚΑ' Εφορεία Κυκλάδων ετιμήθη διεθνώς με το 1^ο Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

«Τα κτήρια που έχουν αποκαλυφθεί μέχρι τώρα, διαβάζουμε στην ενημερωτική πινακίδα, διέθεταν κατά κανόνα ισόγειο και όροφο. Επίσης διέθεταν αυλές περιφραγμένες με υψηλούς μανδρότοιχους. Κάθε κτήριο περιελάμβανε χώρους ειδικών δραστηριοτήτων, όπως χώρους για το μαγείρεμα στο ισόγειο και χώρους για την αποθήκευση των αγροτικών προϊόντων ή της οικοσκευής συνήθως στον όροφο».

Από την ανασκαφή του Σκάρκου προήλθαν άφθονα κινητά ευρήματα, βάσει των οποίων διαπιστώνουμε πως η τόσο πρόωμη κοινωνία της εποχής του Χαλκού (2.800-

2.300 π.Χ.) ήταν πολύ σύνθετη, πολύ περιωότερο απ' ό,τι νόμιζαν μέχρι τώρα οι αρχαιολόγοι. Ένα μέρος των ευρημάτων αυτών, όπως επίσης κι από άλλες αρχαιολογικές θέσεις του νησιού, προϊστορικές και ιστορικές, π.χ. από την Αγία Θεοδότη, την Ψάθη, τις Πλάκες, το Μαγγανάρι, την Αρχαία Πόλη εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Χώρας.

Λίγο πριν αφήσω το Σκάρκο για να επισκεφτώ το Μουσείο αφήνω τη ματιά μου να πλανηθεί στο χώρο. Θέλω να κλείσω πίσω από τα βλέφαρά μου όλη αυτή την ομορφιά. Τη σπειροειδή ανάπτυξη των παμπάλαιων αντιστηρίξεων που καταλήγουν σε ένα πετρωμένο λιοντάρι, έτσι μοιάζει ο βράχος στην κορυφή του λόφου, τα στάχια που χρυσίζαν, παιχνίδια κι αυτά του ανέμου που δε σταμάτησε ούτε στιγμή όσες μέρες έμεινα στο νησί να αφηγείται άλλοτε ψιθυριστά, ιστορίες αγάπης κι άλλοτε ζωηρά, περιπέτειες της ζωής, και τα εκκλησάκια, άσπρες πινελιές σε καφετί φόντο, τη γη που συγκλονίζει με τη τραχύτητα και την εσωτερική της δύναμη.

ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Από το λιμάνι για να φθάσω στη Χώρα χρησιμοποιήσα τη χαριτωμένη πλακόστρωτη σκάλα, μήκους περίπου 800 μ. που ξεκινά από το σημείο όπου έχει στηθεί η προτομή του Κων/νου Μπουλούμπαση, Έφεδρου Αξιωματικού που εξετελέσθη από τους Γερμανούς το 1943 και καταλήγει σε μιαν άλλη προτομή, αυτή του Σπ. Ιω. Βαλέτα

>> Στην αίθουσα 1 που είναι αφιερωμένη στην Πρωτοκυκλαδική Ύλο ο επισκέπτης παρακολουθεί με τη βοήθεια φωτογραφικού υλικού όλες τις εκφάνσεις της ζωής των κατοίκων του Σκάρκου, αφού πρώτα πληροφορηθεί για το φυσικό περιβάλλον και την ιστορία της αρχαιολογικής έρευνας στην Ύλο.

(1779-1843), επιφανούς στελέχους της Φιλικής Εταιρείας, εξαιρετικού συγγραφέα και μεταφραστή έργων του Πλούταρχου και του Ρουσό και σπουδαίου ευεργέτη της Ύλου. Λίγα βήματα πιο πέρα υψώνει τον κομψό κορμό της νεοκλασική κατοικία της αγυπτιώτικης οικογένειας του Λορέντζου Αμοιραδάκη που σήμερα στεγάζει στο μεν ισόγειο το Αρχαιολογικό Μουσείο στο δε όροφο τα γραφεία του Δήμου Ιητών. Η οικία Αμοιραδάκη διαθέτει έναν τεράστιο κήπο με μια εντυπωσιακή πύλη. Σήμερα στη θέση του κήπου υπάρχει μια μεγάλη πλατεία. Η πύλη διατηρείται, στέκει αγέρωχη μέσα στη μονοκρατικό παρελθόν της.

Μπαίνω στο Μουσείο. Η περιδιάβαση των τεσσάρων αιθουσών του αποτελεί έναν ενδιαφέροντα περίπατο στο πολύ σημαντικό παρελθόν του νησιού. Στην αίθουσα 1 που είναι αφιερωμένη στην Πρωτοκυκλαδική Ύλο ο επισκέπτης παρακολουθεί με τη βοήθεια

φωτογραφικού υλικού όλες τις εκφάνσεις της ζωής των κατοίκων του Σκάρκου, αφού πρώτα πληροφορηθεί για το φυσικό περιβάλλον και την ιστορία της αρχαιολογικής έρευνας στην Ύλο.

Ευτυχώς που εξήσε μια τέτοια εμπειρία ο επισκέπτης οδηγεί τα βήματά του στην αίθουσα 2, όπου ξετυλίγεται η ζωή στα χρόνια της Μέσης και Ύστερης εποχής του Χαλκού (2^η και 1^η χιλιετία π.Χ.). Τα εκθέματα προέρχονται από το ύστερο Μεσοκυκλαδικό – πρώιμο Ύστεροκυκλαδικό νεκροταφείο του Σκάρκου και επιβεβαιώνουν τις εξελίξεις που σημειώνονται στο χώρο του Αιγαίου: κυριαρχία αρχικά των εκλεπτυσμένων Μινωιτών και στη συνέχεια, μετά τη βιβλική καταστροφή του ηφαιστείου της Θήρας (1650 π.Χ.), των κραταιών Μυκηναίων.

Στη συνέχεια μπαίνει στην αίθουσα 3. Αφήνει την προϊστορία και εισέρχεται στην ιστορία του νησιού. Εκεί, τα μεν ευρήματα από την αρχαία πόλη της Ύλου διαφωτίζουν με ελκυστικό τρόπο τις ιστορικές εξελίξεις στην περιοχή, οι δε επιγραφές προσφέρουν αξιόλογες πληροφορίες για τη θρησκεία, το πολίτευμα, τους θεσμούς καθώς και τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν στο νησί.

Στην αίθουσα 4, την τελευταία της περιήγησης στο γοητευτικό παρελθόν του νησιού, η γλυπτική των ιστορικών χρόνων εκφράζεται με υψηλής τέχνης επιτύμβιες στήλες και αγάλματα και η αρχιτεκτονική με μέλη που βρέθηκαν διασκορπισμένα σε διάφορα μέρη της Ύλου.





Πίσω από το μουσείο Γαΐτη-Σίμωση, στην ευθεία της μικρής εκκλησίας που είναι δίπλα του, ξεκινάει μονοπάτι που οδηγεί στον Προφήτη Ηλία. Η θέα στη Χώρα τον όρμο και τα γειτονικά νησιά είναι συγκινητικά όμορφη.



ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙΑ

Αφήνω το Μουσείο κι αρχίζω την περιπλάνησή μου στα σοκάκια της Χώρας. Σε κανένα νησί δεν έχω συναντήσει τόσο πολλά εκκλησιάκια. Τριακόσια εξήντα πέντε, όσα και οι μέρες του χρόνου, με πληροφορεί ο οδηγός, είναι οι μάρτυρες της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Ύψους. Η **Αγ. Αικατερίνη** με το γαλάζιο τρούλο και τα εντοιχισμένα αρχιτεκτονικά μέλη από το ναό του Πυθίου Απόλλωνα, πάνω στα ερείπια του οποίου κτίστηκε και ο **Αγ. Ιωάννης** με το λευκό τρούλο και η επιβλητική **Ευαγγελίστρια**, ο μητροπολιτικός ναός του νησιού από την άλλη, αποτελούν μια ευχάριστη εισαγωγή στην πανέμορφη Χώρα. Ο ήλιος το πρωί κάνει το λευκό τους χρώμα εκτυφλωτικό, δυσκολεύεται να δεις λεπτομέρειες, προτιμότερο είναι να ασχοληθείς μαζί τους το απόγευμα, την ώρα που οι καμπύλες γλυκαίνουν. Τότε θα δεις

από τις ανοικτές πορτούλες τις ηλικιωμένες νησιώτισσες με τα σκαμμένα από τον ήλιο και το βοριά πρόσωπα να τις περιποιούνται με στοργή, να να κανακεύουν το παιδί τους, να σκουπίζουν, να φροντίζουν τα λουλούδια, να καθαρίζουν τις εικόνες, να αβυστώνουν τα πεζούλια. Εκτός από την **Αγ. Αικατερίνη** που έχει φυλάκισει στον κορμό της την ιστορία, αρχιτεκτονικά μέλη, μαρμάρινα θωράκια και αραβδωτους κίονες, εντοπίζει κανείς στον **Ταξιόρχη**, τα **Εισόδια της Θεοτόκου**, τον **Αγ. Ιωάννη Πρόδρομο**, τον **Άγιο Γεώργιο** στο Κάστρο.

Τα βήματά μου με οδηγούν στη γλυκύτερη πλατεία της Ευαγγελίστριας, χώρο συνάθροισης ντόπιων και ξένων, όπου σταματώ για ένα καφεδάκι στο καφενείο «Η ΝΙΟΣ». Ανοίγω τον οδηγό για το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ύψους και διαβάζω σχετικά με το παρελθόν της Χώρας τα εξής: «*Η ύπαρξή της μαρτυρείται και από τον Πτολεμαίο (Geogr. III 15, 28): «Ιος νή-*

Το πανέμορφο εκκλησιάκι στην είσοδο του λιμανιού που καλωσορίζει ή αποχαιρετά τον επισκέπτη είναι η Αγ. Ειρήνη.

Στη θέση που κτίστηκε η Αγ. Αικατερίνη ήταν παλιά ο ναός του Πυθίου Απόλλωνα. Σε δεύτερο πλάνο ο ναός του Αγ. Ιωάννη και στο βάθος η Ευαγγελίστρια, η μητρόπολη της Ύψους. (Κάτω)





Από τις εκκλησίες του Κάστρου οι πιο χαρακτηριστικές είναι η Παναγία η Γκρεμιώτισσα και ο Αγ. Γεώργιος. Μάλιστα η δεύτερη είναι η μόνη βεβαιωμένα Βυζαντινή εκκλησία που κτίστηκε προ του 1468 (Δεξιά και πάνω)

σος και πόλις». Η Αρχαία Πόλη της Ίου βρισκόταν στη θέση της σημερινής Χώρας, στο απόκρημνο ύψωμα του Κάστρου που δεσπόζει στην περιοχή του λιμανιού. Η φυσική οχυρή θέση της ήταν ενισχυμένη με τείχος που περιέβαλλε ολόκληρο το λόφο. Η κύρια πύλη της βρίσκεται στα δυτικά, στο σημείο που κατέληγε ο βαθμιδωτός δρόμος που οδηγούσε από το λιμάνι στην πόλη. Το τείχος είναι κατασκευασμένο από επιμήκεις όγκους ντόπιου σχιστόλιθου. Όπως φαίνεται από την κεραιμική των κλασικών και αρχαϊκών χρόνων που βρέθηκε στα θεμέλια, ορισμένα τμήματά του ανάγονται στους χρόνους αυτούς ενώ η γενική εικόνα που δίνει συνηγορεί για την χρονολόγηση του μεγαλύτερου μέρους του στους ελληνιστικούς χρόνους». Ερείπια κάστρου, φράγκικου όμως, υπάρχουν και στην κορυφή του λόφου. Η περιτείχιση της πόλης αποδίδεται στο Μάρκο Α' Κρίσπο που τη διοίκησε το 1397 περίπου. Είχε όμως ανάγκη η πόλη από τείχη; Οπωσδήποτε, καθώς οι πειρατές έκαναν συχνά επιδρομές και λιμαίνονταν τις περιουσίες των κατοίκων. Βέ-

βαια το ότι σήμερα έχουν απομείνει ελάχιστα ερείπια από τα τείχη αυτά οφείλεται στο ότι το οικοδομικό τους υλικό χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία των σπιτιών του οικισμού.

Αφήνω το καφεεντάκι κι αρχίζω την περιδιάβαση στη Χώρα. Ένα φωτεινό χαμόγελο και μια ξεστή καλημέρα από ντόπιους και ξένους μαγαζάτορες που κρεμούν το προκλητικό σε χρώματα και στυλ εμπόρευσμά τους στους κάτασπρους τοίχους ή το απλώνουν στα πεζούλια, ένα νεύμα καλωσορίσματος από ηλικιωμένους που σεργιανίζουν στα «νταμωμένα», τα ασπρισμένα δηλαδή στο σημείο που ανταμώνουν οι πλάκες, καλντερίμια ή πίνουν το ουζάκι τους στα καφεενεία της Κάτω και της Πάνω Πιάτσας, μια ματιά εξεταστική από ηλικιωμένες που ξεκουράζονται αναλύοντας τα νέα της ημέρας ή μάλλον της νύχτας έξω από τις πόρτες των σπιτιών τους τις βαμμένες με έντονα χρώματα, ευωδιές από άνθη που σαρκφαλώνουν με επιδεξιότητα στους τοίχους προκειμένου να δουν λίγο ουρανό, χαριτωμένες παιδικές φωνούλες σαν τιτβίσματα που-



λιών με συνοδεύουν στο σεργιάνι μου στα σοκάκια. Περπατώ στον κεντρικό δρόμο, την οδό Συνδέσμου Ιητών. Κόσμος πάει κι έρχεται στο γνώριμο αλισβερίσι του καθημερινού πρωινού. Αγορές στο φούρνο, στο μανάβικο, στον κρεοπάλη για το φαγητό της ημέρας. Ένα χαρούμενο καλωσόρισμα του Νιώτη που επέστρεψε από την Αθήνα για τις καλοκαιρινές διακοπές. Μια ματιά στα νέα της ημέρας από τις απλωμένες σα μπουγάδα εφημερίδες. Τίποτα δεν προδίδει αυτό που θα συμβεί σ' αυτό το δρομάκι τα μεσάνυχτα.

Κόρες διαίωξης του βορρά / σμίγοντας αίθησης του νότου / γυμνόστητες καλπάζουνε

στο κύμα.

Έρχομαι από / πολιτείες του Άδωνη / τελετές του Ταμμούζ / σπαραχτικά φαράγγια του Διόνυσου / επιτάφιους θρήνους του Χριστού.

Έρχομαι με φόβο γυναίκας οργιαστικής.

(Δ. Γαβαλάς, Νήσος Ίος)

Μισή ώρα μετά τα μεσάνυχτα μπουλούκια αγοριών και κοριτσιών, όλο νιάτα κι ομορφιά, προερχόμενα από κάθε σημείο του πλανήτη, με κοινό στόχο την άνευ ορίων διασκέδαση κατεβαίνουν από τα σοκάκια για να πλημμυρίσουν τα clubs. Disco 69, Shooters, Super Fly, Pegasus υπόσχονται την ... κόλαση! Η άνευ ορίων κατα-

Ανάμεσα στους όρμους της Αγ. Θεοδότης και της Ψάθης, στα ΒΑ του νησιού, σώζονται τα ερείπια του κάστρου που χτίσθηκε τον 7^ο -8^ο αι. Το εκκλησάκι εντός του είναι αφιερωμένο στην Παναγία την Παλαιοκαστρίτισσα. Γιορτάζει μαζί με την Αγ. Θεοδότη



νάλωση ποτού οδηγεί πολλά απ' αυτά τα παιδιά τις μεταμεσονύχτιες ώρες σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Αυτό κάνει πολύ κόσμο, ενήλικες εννοώ, να αποφεύγουν την Ίο, κάτι που είναι μάλλον άδικο, καθώς όποιος δεν επιθυμεί να συναντήσει τους νέους απλώς δεν τους συναντά. Τα στέκια και οι ώρες που επιλέγουν για την ξέφρενη διασκέδασή τους είναι εντελώς διαφορετικά. Ο επισκέπτης μπορεί να γευτεί εξαιρετικά πιάτα από ψαγμένους σεφ που παντρεύουν ιδανικά τα νιώτικα προϊόντα με την ευρωπαϊκή κουζίνα, όπως στο «Πιθάρι» ή στο «Lord Byron» και να κλείσει τη βραδιά του σε ατμοσφαιρικά μπαρ, όπως το «Άμμος» και το «Βάλσαμο». Πάντως, έστω και για λίγο, αξίζει να περάσει κανείς από

το δρόμο με τα clubs και τις disco και, γιατί όχι, να μπει και να διασκεδάσει. Για μένα ήταν μια εντυπωσιακή εμπειρία, αλλά για μια φορά και για λίγο, όσο ήταν νωρίς.

Στο κομμάτι του παλιού οικισμού, κοντά στο κάστρο, τα πράγματα είναι πιο ήρεμα, τόσο την ημέρα όσο και τη νύχτα. Η ανάβαση είναι μια δοκιμασία, αλλά σε αποζημιώνει η θέα των οπτιών της Χώρας, άσπρη λάβα που κύλησε κι απολιθώθηκε στις πλαγιές του λόφου, το καμαροσκεπαστο εκκλησάκι των **Αγ. Αναργύρων** στον απέναντι λόφο, η γλυκιά κοιλάδα του Κάτω Κάμπου, το πανέμορφο, απόλυτα ασφαλές, φυσικό λιμάνι, που έκανε τους Τούρκους να αποκαλούν το νησί Μικρή Μάλτα. Λίγο πριν την κορυφή

στις 8 Σεπτεμβρίου. Το κάστρο αυτό βρισκόταν σε οπτική επαφή με το σύγχρονό του κάστρο «τ' Απαλίου» στη Νάξο. Η κατασκευή τους δηλώνει την ανάγκη των νησιωτών να αισθανθούν ασφαλείς καθώς εκείνη την εποχή οι πειρατές λυμαίνονταν τα νησιά.



του λόφου ένα ακόμα εξαιρετικό δείγμα θρησκευτικότητας: η **Παναγιά η Γκρεμιώτισσα** με το χαρακτηριστικό φοίνικα. Είναι τυχερός ο επισκέπτης που θα τη βρει ανοικτή, καθώς θα μπορεί να θαυμάσει το περίτεχνο τέμπλο και τη θαυματουργή εικόνα της Παναγιάς, που κατά την παράδοση ταξίδεψε από την Κρήτη μέχρι την Ίο. Κοντά της ο μικρός ναός του Χριστού (Αγία Τριάδα). Ακολουθούν ο **Αγ. Γεώργιος**, η μόνη βεβαιωμένα βυζαντινή εκκλησία, προ του 1468, ο **Αγ. Ελευθέριος** και ο **Αγ. Νικόλαος**, μονόχωρες και καμαροσκεπείς, άσπρα σημάδια μέχρι την κορυφή του λόφου. Από εδώ μπορεί να απολαύσει κανείς την πώση του βασιλιά της μέρας που δίνει την τελευταία του παράσταση βράφοντας το δρόμο του με το χρώμα της πορφύρας. Όσο μαγευτική είναι η δύση άλλο τόσο είναι και η ανατολή από την Αγ. Θεοδότη, την Ψάθη, τον Κάλαμο ή απ' όποια ανατολική παραλία επιλέξει κανείς, όταν η άκρη της πρώτης αχτίδας τρυπά το βελούδινο μπλε της νύχτας, εμπνέοντας πίστη ότι τα όνειρα θα γίνουν πραγματικότητα.

Πολλά τέτοια όνειρα έκανε πραγματικότητα για το νησί καταγωγής του όπου περνούσε τα καλοκαίρια ο δήμαρχος Του **Γ. Πουσσαίος**. Τον χαρακτηρίζουν όραμα, πίστη στο στόχο, ικανότητα εύρεσης κι εμπιστοσύνη στους κατάλληλους ανθρώπους που τον πλαισιώνουν και τέλος ... λίγη τρέλα. Αυτό το τελευταίο το ενισχύει η νεολαία, πηγή ζωής ανεξάντλητης, που η Ίος πρέπει να προσέξει και να προστατέψει.

Ο ΔΗΜΟΣ ΙΟΥ

Μεγάλο κεφάλαιο της Ίου είναι οι δράσεις και κυρίως οι καινοτομίες που η Δημοτική Αρχή αναπτύσσει σε τομείς καιρίους, όπως είναι το περιβάλλον, η οικονομία και ο πολιτισμός. «*Στα νησιά ένα διαρκές ζητούμενο είναι το νερό*» θα μου πει ο κ. Πουσσαίος. Η Ίος με μια λιμνοδεξαμενή στην περιοχή του Μυλοπότα, ένα ταχυδιωλιστήριο μαζί με μια μονάδα αφαλάτωσης κι ένα δίκτυο γεωτρήσεων εφεδρικό έχει καταφέρει να αντιμετωπίσει τις αυξημένες ανάγκες σε νερό, ιδιαίτε-

**Λίγος ουρανός, αλλά πολύ φως στο «νταμωμένο» καλντερίμι του παλιού οικισμού. Όλα εν σοφία εποίησαν ... (δεξιά)
Καλοκαιράκι, νησάκι, καφεδάκι ... Γι' αυτό μας ζηλεύουν όλοι!**







Πανέμορφη εικόνα
από την αυλή νηπιού
παραδοσιακού σπιτιού που
διαμορφώθηκε σε πολύ
καλό μεζεδοπωλείο, το
«Κατόγι»

ρα το καλοκαίρι. Ας σημειωθεί δε ότι το νερό είναι πόσιμο. Η Δημοτική Αρχή βέβαια δεν επαναπαύτηκε. Προχώρησε σε μια επαναστατική καινοτόμο δράση που είμαι βέβαιη, ότι θα αποτελέσει πρότυπο και σε πολλά άλλα μέρη κι όχι αναγκαστικά σε νησιά. Σε συνεργασία με το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών προώθησε έρευνα καλλιέργειας φυκιών που θα διωρίζουν σε τριτοβάθμιο επίπεδο τα λύματα τα επεξεργασμένα από το βιολογικό καθαρισμό, ώστε τα νερά να μην πηγαίνουν στη θάλασσα, αλλά να χρησιμοποιούνται στην άρδευση καλλιεργείων. 2.500 κυβικά νερό την ημέρα θα διατίθενται για την άρδευση όχι μόνο πολυετών φυτών, αλλά και μονοετών, όπως είναι τα κηπευτικά, αντί να πέφτουν στη θάλασσα. Το σχέδιο είναι μεγαλόπνοο κι αξίζουν συγχαρητήρια στον εμπνευστή. Επιπροσθέτως, από τη δράση αυτή δεν θα εξασφαλιστεί μόνο το πολύτιμο νερό, αλλά θα αναπτυχθεί και μια επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς το φύκι θα διατίθεται για χαρτόμαξα.

Άλλη σπουδαία δράση που έχει αναπτύξει ο Δήμος Ίου, είναι η ενεργός συμμετοχή του στο Δίκτυο «Δάφνη» με στόχο τη μείωση των εκπομπών CO₂ ακόμη και πέρα του ευρωπαϊκού στόχου του 20% το 2020. Μάλιστα στις 13 Φεβρουαρίου 2009 ο δήμαρχος Ίου μετέβη στις Βρυξέλλες και υπέγραψε το «Σύμφωνο των Δημάρχων» και ως πρώτος πολίτης της Ίου και ως εκπρόσωπος των άλλων δημάρχων που συμμετέχουν στο Δίκτυο «Δάφνη» www.dafni.net.gr.

Βαθύτατη επιθυμία του δημάρχου που συνάδει με τους σκοπούς του Δικτύου είναι η διατήρηση του αγριοπελαγίτικου περιβάλλοντος και η αιεφορική ανάπτυξή του. Μέσα σ' αυτό το πνεύμα στηρίζει την γεωργία και κτηνοτροφία του νησιού προμηδοτώντας την καλλιέργεια της ελιάς, της αμπέλου, της κάππαρης και προωθώντας μέσα από το Πρατήριο του Δήμου στο λιμάνι διάφορα παραδοσιακά προϊόντα, όπως τυριά, μέλι, λάδι. Επίσης στον τομέα διατήρησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ασχολείται με την αναστήλωση της ξερολιθιάς, των ανεμόμυλων και των μονοπατιών.

Ως επιτεύγματα δράσης πολιτιστικής του Δήμου άφησα το εκπληκτικό θέατρο «Οδυσσεάς Ελύτης» σ' ένα χώρο ονειρεμένο, το πανέμορφο μουσείο-οικία του συγγραφέα, κινηματογραφιστή και συλλέκτη έργων τέχνης Ζαν-Μαρί Ντρο, ο οποίος ανακάλυψε και λάτρεψε το φως του Αιγαίου στην Ίο το 1964 και το εντυπωσιακό μουσείο Γάιτη-Σίμωνη, όπου θα συνυπάρχουν έργα

ζωγραφικής του μοναδικού Γ. Γάιτη και γλυπτικής της συζύγου του Γ. Σίμωνη καθώς και φίλων καλλιτεχνών.

Πώς να κλείσει κανείς ένα άρθρο μετά από τέτοιες δράσεις ποιότητας; Μάλλον θα επιλέξω ένα ποίημα του Ελύτη.

Τα νησιά με το μίνιο και με το φούμο
Τα νησιά με το σπόνδυλο καποιανού Δία
Τα νησιά με τους έρημους ταρσανάδες
Τα νησιά με τα πόσιμα γαλάζια ηφαίστεια.

(Οδ. Ελύτης, *Άξιον Εστί/Το Δοξαστικόν*)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Γύρω στα 1100 π.Χ. Δωριείς και Ίωνες κατευθυνόμενοι προς τα παράλια τη Μ. Ασίας έφθασαν στο νησί, σύμφωνα μάλιστα με μια εκδοχή από τους Ίωνες πήρε το όνομά του. Κατά μία άλλη εκδοχή η νήσος Ίος χρωστά το όνομά της στο πανέμορφο αγριολούλουδο Ίον το εύοσμον, που είναι γνωστό ως αγριομενεξές. Κατά την κλασική περίοδο η Ίος έγινε μέλος της Αθηναϊκής Συμμαχίας. Αργότερα υποτάχθηκε, όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα, στους Μακεδόνες. Το 315 π.Χ. το νησί απέκτησε την ελευθερία του, έγινε ισότιμο μέλος στο «Κοινό των Νησιωτών», έκοψε δικό του νόμισμα και άρχισε εμπορικές συναλλαγές με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων και τη Ρόδο. Στα ρωμαϊκά χρόνια έγινε τόπος εξορίας ενώ στα βυζαντινά υπήχθη στην «Επαρχία των Νήσων». Το 1207 πέρασε στην κυριαρχία των Ενετών. Εκατόν ενενήντα χρόνια αργότερα ο διοικητής του νησιού Μάρκος Κρίσπος οχύρωσε τη χώρα με κάστρο προκειμένου να προφυλάξει τους κατοίκους από τους πειρατές που λυμαινόταν τα νησιά. Το 1537 η Ίος έπεσε στα χέρια των Τούρκων. Συμμετείχε στην επανάσταση του 1821, μάλιστα ο Σπ. Βαλέτας που γεννήθηκε στο νησί υπήρξε από τους πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας. Το 1829 μαζί με τις υπόλοιπες Κυκλάδες ενσωματώθηκε στο νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος.



Το ιερό πάνω στο ανίερο. Εκεί όπου κάποτε ήταν ο σκουπιδότοπος του νησιού, τώρα κοινωνεί η ψυχρή ομορφιά και ποίηση. Το πανέμορφο πέτρινο θέατρο, στα πρότυπα των αρχαίων θεάτρων, «Οδυσσεάς Ελύτης», χιλίων περίπου θέσεων υλοποιήθηκε χάρη στο όραμα του δημάρχου Γ. Πουσσαίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την υλοποίηση του αφιερώματος αυτού θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το δήμαρχο **Γ. Πουσσαίο** για τη φιλοξενία στο νησί, τον εκλεκτό και πάντα δραστήριο αντιδήμαρχο **Γ. Βολικάκη** που υλοποίησε τη φιλοξενία στο ξενοδοχείο του «ΠΟΣΕΙΔΩΝ» και με συνόδεψε όπου χρειάστηκε και τις κυρίες **Ειρήνη** και **Κατερίνα Πλακιώτη** για το κέρασμα στην ταβέρνα του Βαλμά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Γαβαλάς Δ., Ποιήματα 1973-2003. Επιλογή, εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2004
-Μαρθάκη Μ., Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ίου, Υπουργείο Πολιτισμού.
-ΚΑ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων
-Μητσάνη Α., Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Ίος, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Επτά Ημέρες, 3/8/2003.



Η Ίος συνδέεται ακτοπλοϊκώς με το λιμάνι του Πειραιά και της Ραφήνας. Μπορείτε να ταξιδέψετε με φέρυ μπόουτ ή με ταχύπλοα. Επίσης έχει τακτική σύνδεση με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων και την Κρήτη.

Πληροφορίες για το πανέμορφο νησί της Ίου (έκταση 107,8 τ.χλμ., πληθυσμός 1838 κάτοικοι) μπορεί να βρει κάθε ενδιαφερόμενος στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Ιητών στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.ios.gr ή στα τηλέφωνα:

Δήμος: 22860-91505, 91028
Αστυνομικό Τμήμα: 22860-91222, 92222
Λιμεναρχείο: 22860-91264, 92264
Κέντρο Υγείας: 22860-28611
Αρχαιολογικό Μουσείο: 2286091246
Ώρες λειτουργίας: 8π.μ.-2μ.μ. (Τρίτη έως Κυριακή) Είσοδος: Ελευθέρη
Δημοτικό Θέατρο «Οδυσσεάς Ελύτης»: 22860-92325
Σύλλογος Ξενοδόχων: 22860-91075, 91275
Σύλλογος Ενοικιαζομένων Δωματιών: 22860-91591, 92280
Κ.Τ.Ε.Λ. Ίου: 22860-92015



Lord Byron



Ammos

Διαμονή

LIOSTASI IOS HOTEL & SPA, τηλ. 22860-92140, www.liostasi.gr
POSEIDON, τηλ. 22860-92104, www.poseidonhotelios.gr

Εστίαση

«Lord Byron», Mediterranean Bar – Restaurant, Χώρα, τηλ. 22860-92125.

«ΠΙΘΑΡΙ», εξαιρετική κουζίνα, Χώρα, τηλ. 22860-92440.

«Pirerri», Χώρα, τηλ. 697819212.

«Ο Δράκος», ψαροταβέρνα στην άκρη του μόλου στο Μυλοπότα, τηλ. 22860-91281.

«Βαλμάς», ταβέρνα στην παραλία Βαλμά, τηλ. 22860-92163.

«Πολύδωρας», ταβέρνα στην παραλία Κουμπάρα, εκλεκτή παραδοσιακή κουζίνα, τηλ. 22860-91132.

«Βιλαέτι» παραδοσιακή ταβέρνα στον Επάνω Κάμπο, τηλ. 22860-92072

«Κατώγι», πολύ καλό μεζεδοπωλείο, Χώρα, τηλ. 6976598659.

«Αλωνίστρα», παραδοσιακή ταβέρνα στην παραλία Ψάθη, τηλ. 22860-92363

Για ποτό:

«Ammos», Coctail Bar, Χώρα, τηλ. 6972723603.

«Βάλσαμο», Χώρα, τηλ. 22860-91383.

«Stella», Χώρα, τηλ. 22860-91191.



<http://maps.google.com/>

Για ψώνια:

Έργα ζωγραφικής από το Θωμά Γερμακόπουλο πάνω σε μπλουζάκια, πίνακες, μουσική, Mirabello, Χώρα, www.geocities.com/mirabello_ios. Ευφάνταστα κοσμήματα στο Homers jewellery, πρωτότυπα είδη δώρων στο «Φίλων Δώρημα», πανέμορφα μαγιό, και πολυμορφικά ρούχα στο Palazzo, Χώρα. Εξαιρετικά κεραμικά στο Bib, Χώρα.

